

För ett bättre företagsklimat i Göteborg

Innehållsförteckning

För ett bättre företagsklimat i Göteborg	3
Företagarpanelen	5
Stärk tryggheten för jobbskaparna i Göteborg	6
Brottslighet mot företagen i Göteborg	6
Reformförslag för stärkt trygghet.....	8
En företagsvänlig och effektiv stad	9
Den dubbla bilden	9
Politiskt ledarskap och myndighetsutövning	10
Reformförslag för en mer företagsvänlig och effektiv stad.....	11
Säkra kompetensförsörjningen	12
Samverkan mellan skola och näringsliv	12
Ung Företagsamhet	12
Rekryteringssvårigheter	12
Ökad efterfrågan på eftergymnasial kompetens.....	13
Behovet av fler bostäder och attraktiva bostäder	13
Reformförslag för en välfungerande kompetensförsörjning	14
Mer välfärd för pengarna	15
Stärk välfärdens kvalitet genom valfrihet.....	15
Göteborg och de kommunala bolagen	16
Sänk skatten i Göteborg	17
Reformförslag för mer fokus på kärnverksamheterna.....	18
40 reformförslag för ett bättre företagsklimat	19

För ett bättre företagsklimat i Göteborg

Oavsett vem som styr Göteborg efter valet i höst, finns det områden som måste tas tag i för att förbättra företagsklimatet i staden. Den 15 maj presenterades Svenskt Näringslivs årliga undersökning där företagare i Göteborg fått ge sin syn på företagsklimatet i den kommun där de är verksamma. Det sammanfattande omdömet som företagen ger i Göteborg är nu rekordlågt, 2,7 på en 6-gradig skala. Resultatet måste bli en väckarklocka. Ett förtroende som är skadat – men som går att bygga upp igen.

Göteborgs bistra verklighet är att vi behöver bli bättre än både Stockholm och Malmö. Vi måste förtjäna vår framgång och kan inte ta tillväxten för given då vi varken är huvudstad, finansiellt centrum eller har Kastrups flygplats som port ut i världen. Förmågan att vara framgångsrik i näringslivsfrågorna blir därför extra viktigt för oss. Ur Svenskt Näringslivs synvinkel står staden inför tre utmaningar kopplat till företagsklimatet som politiker måste ägna sin uppmärksamhet åt framöver:

Det går bra för Göteborg – men inte för alla. Tudelningen på arbetsmarknaden når rekordnivåer. Skillnaden i arbetslöshet mellan inrikes och utrikes födda är allt för stor, trots rådande högkonjunktur.

Den dubbla bilden av Göteborgs näringsliv. Företagen i staden har aldrig gått så bra som nu – samtidigt har företagen aldrig varit mer missnöjda med det lokala företagsklimatet.

Det går bra för näringslivet – inte tack vare – utan trots Göteborg stad. Göteborg sticker ut negativt i våra mätningar när det gäller hur man upplever attityden från både ledande politiker och tjänstemän. Ingen företagare ska någonsin behöva tvivla på politiker eller tjänstemäns attityder till företagande

För att förbättra företagsklimatet i Göteborg krävs det att politiker, oavsett färg, tar tag i fyra områden under kommande mandatperiod. Alla politiker som vill ha resurser att fördela bör också fokusera på följande:

Stärk tryggheten för jobbskaparna i Göteborg

Under senare år har trygghetsfrågorna blivit allt viktigare och utgör ett större orosmoln för många företagare. Utan fler växande företag – inga mer skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Därför måste staden göra allt som står i dess makt för att garantera tryggheten, säkerheten och upprätthålla näringsfriheten för dem som levererar varor och tjänster i Göteborg.

En företagsvänlig och effektiv stad

Ett framgångsrikt näringsliv kräver på längre sikt en väl fungerande och serviceinriktad myndighetsutövning. Staden ska vara till för dess invånare och företag – inte tvärt om.

Säkra kompetensförsörjningen

Rätt kompetens på rätt plats är nödvändigt för välfungerande och effektiva verksamheter. Göteborg sticker tyvärr ut negativt när det kommer till rekryteringssvårigheter, förmågan att behålla studenter efter examen och bristen på bostäder.

Mer välfärd för pengarna

Göteborgarna borde inte acceptera att varje år betala mer skatt än invånare i andra kommuner – utan att få mer välfärd för pengarna. En väl fungerande välfärd är en viktig faktor för såväl stadens attraktivitet som det lokala företagsklimatet.

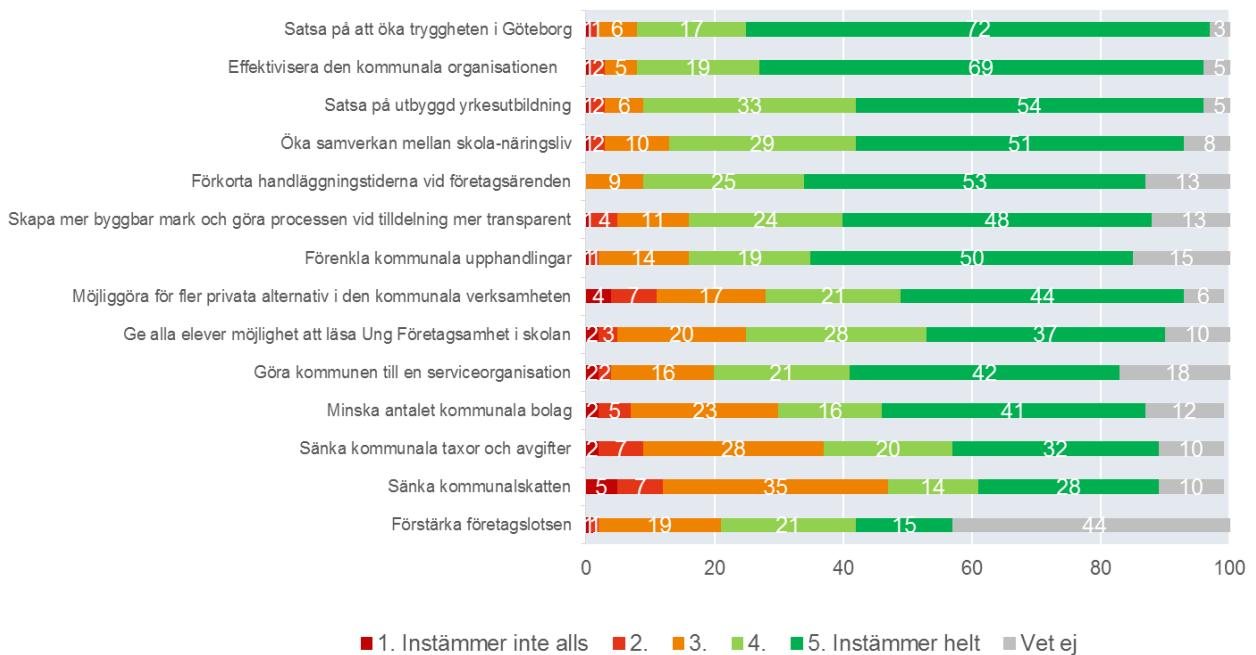
Den nyligen och i stor politisk enighet antagna näringslivsstrategin är en bra start i arbetet för att förbättra företagsklimatet. Ska företagsamhetens förtroende för stadens arbete med näringslivsfrågorna repareras krävs dock mer än så. I detta åtgärdsprogram pekar Svenskt Näringsliv ut vilka reformer som krävs för att Göteborg ska kunna förbättra klimatet för stadens företagare. Åtgärder som i sig inte räcker för att förbättra företagsklimatet, men som hade varit en viktig start på resan mot Sveriges bästa företagsklimat. Göteborgs välstånd är beroende av våra företags framgång, därför måste näringslivsfrågorna högre upp på agendan.

Ingen företagare ska någonsin behöva tvivla på politiker eller tjänstemäns attityder till företagande. Oavsett vilka som vinner eller bildar majoritet efter valet i höst, behöver partierna i Göteborg fortsatt enas kring näringslivsfrågorna. Det räcker inte med att en allmänt hållen skrivbordsprodukt klubbas igenom i fullmäktige. Nu krävs verkstad.

Företagarpanelen

Svenskt Näringsliv undersöker löpande hur medlemsföretagen upplever företagsklimatet och de lokala förutsättningarna för att driva företag. Inför valåret bad vi företagen i Göteborg att peka ut vilka politiska förslag eller områden som är viktigast ur ett arbetsgivarperspektiv. Mellan den 15-23 januari 2018 ställde vi frågan till våra medlemsföretag i Göteborg med fler än en anställd. Utskicket gick via Svenskt Näringslivs företagarpanel och genomfördes av Kantar Sifo.

I vilken utsträckning instämmer du följande påståenden? Göteborgs stad bör:

Historiskt har inte näringspolitiska diskussioner i Göteborg handlat om trygghetsfrågor. Undersökningen bekräftar den senaste utvecklingen och befäster trygghetsfrågans plats som den viktigaste för företagare inför valåret. Frågor kring att effektivisera Göteborg och kompetensförsörjning kopplat till relationer mellan skola och näringsliv hamnar återigen högt.

Utifrån resultatet och våra kontinuerliga dialoger med våra medlemsföretag föreslår Svenskt Näringsliv fyra åtgärdsområden som politiker i Göteborg måste fokusera extra på inför kommande års arbete för att stärka företagsklimatet:

- Stärk tryggheten för jobbskaparna i Göteborg
- En företagsvänlig och effektiv stad
- Säkra kompetensförsörjningen
- Mer välfärd för pengarna

Stärk tryggheten för jobbskaparna i Göteborg

Traditionellt har arbetet med att förbättra företagsklimatet handlat om skatter och avgifter, kompetensförsörjning, regelkrångel, infrastruktur och byråkrati. Områden som i allra högsta grad är aktuella. Under senare år har dock trygghetsfrågorna blivit allt viktigare och ett större orosmoln för många företagare. Enligt HUI Research uppgår endast de direkta kostnaderna av brottslighet mot företagen i Sverige till 55 miljarder kronor per år, där mängdbrott likt stöld, skadegörelse och bedrägerier kostar mest. Samtidigt som många förutsättningar för företagande förbättrats, har det blivit allt otryggare att driva företag, såväl i Sverige som i Göteborg.

Utan fler växande företag – inga mer skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Därför är något av det viktigaste staden kan göra att garantera tryggheten, säkerheten och upprätthålla näringsfriheten för dem som levererar varor och tjänster i Göteborg. Om vi inte hindrar otrygghetens framfart kan entreprenörer i förlängningen få svårt att etablera sig i områden, trots att det finns en efterfrågan på deras varor och tjänster. När entreprenörer lämnar områden och butiker, restauranger och service stänger kommer också otryggheten breda ut sig ytterligare.

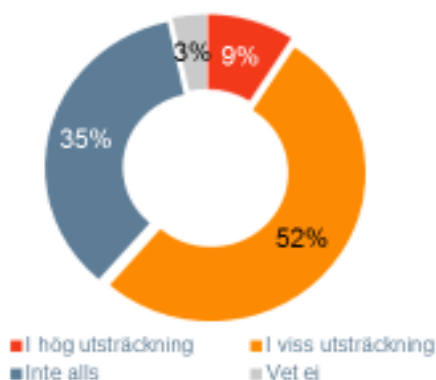
Brottslighet mot företagen i Göteborg

Bedrägerier, inbrott och skadegörelse är brott som många företagare ser en hög risk att drabbas av. Att brottsligheten ökar är både företagare och politiker över hela landet överens om - det visade 2017-års undersökning om det lokala företagsklimatet, där 31 000 företagare och 7000 politiker svarade på frågor om bland annat olika typer av brottslighet mot företag.

Brottslighet mot företagen i Göteborgs stad

Är brottslighet ett problem för ditt företag?

Företagen i kommunen ser en hög risk att drabbas av

38

Göteborg

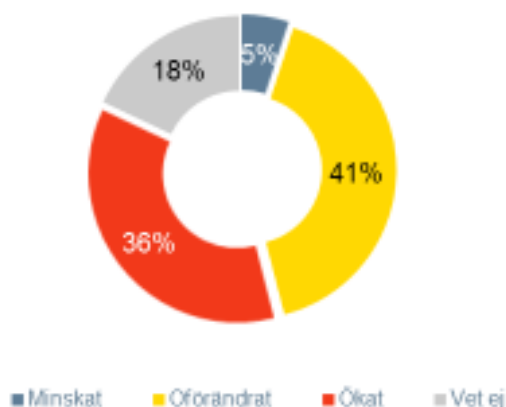
I Göteborg svarade 59 procent av företagen ja på frågan om brottslighet är ett problem för det egna företaget. Vilken typ av brottslighet som företagen ser högst risk att drabbas av skiljer sig betydligt mellan branscher. Handeln ser en hög risk för stöld och snatteri medan

industriföretag ser bedrägerier som det största hotet. På frågan om hur brottsligheten utvecklats, visar bilden hur företagen upplever att brottsligheten mot det egna företaget har förändrats de senaste två åren. Totalt svarade 36 procent att brottsligheten ökat mot företaget de senaste två åren. En utveckling att ta på allvar. Balansmålet 31, är skillnaden mellan dem som sagt att brottsligheten ökat senaste två åren och de som sagt att brottsligheten har minskat de senaste två åren. Ett "positivt" balansmätt 31 betyder därför att

Brottslighet mot företagen i Göteborgs stad

Förändring av brottslighet mot företagen senaste två åren

Brotstrenden senaste två åren *

*Balansmätt: Andelen ökat minus andelen minskat

37

Göteborg

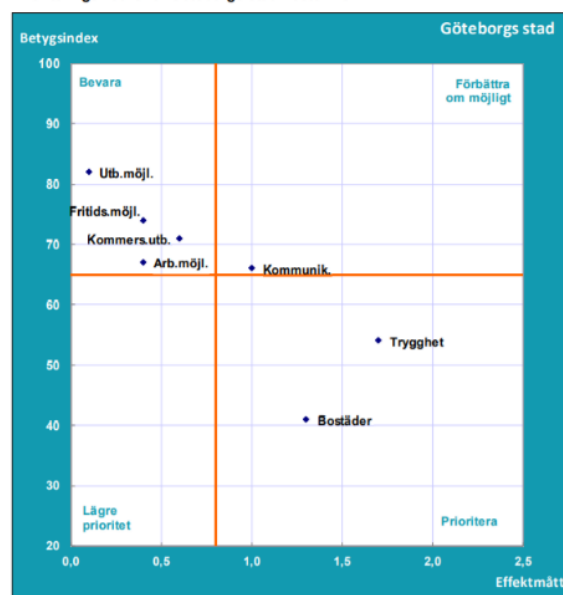
brottsligheten ökat enligt undersökningen.

I SCB:s medborgarundersökning från 2017 pekas tryggheten tydligt ut i den prioriteringsmatris som redovisas nedan. Jämfört med genomsnittresultaten i landets kommuner är betygsindexet för frågeområdet trygghet lägre. För Göteborg stad är det främst förbättringar av detta område som kan resultera i ett högre NRI (Nöjd-Region-Index) för staden i sin helhet.

Trygghetsfrågorna är därmed en av de viktigaste frågorna för Göteborg stad att prioritera, för att förbättra såväl företagsklimatet som kommuninvånarnas NKI (Nöjd-Kund-Index).

Vilka frågeområden bör uppmärksammas för att få nöjdare medborgare i Göteborgs stad?

Diagram A1. Nöjd-Region-Index (NRI). Prioriteringsmatris för Göteborgs stad hösten 2017.

Reformförslag för stärkt trygghet

För att stärka tryggheten för jobbskaparna i Göteborg föreslår Svenskt Näringsliv:

- Upphandla mer trygghetsinvesteringar, exempelvis bevakningstjänster
- Öka möjligheterna till kameraövervakning som brottsförebyggande åtgärd
- Verka för en nationell nolltolerans mot vardagsbrott
- Verka för fler synliga poliser och ordningsvakter på gator och torg
- Stadens butiker ska vara fredade zoner
- Utarbeta en strategi för nolltolerans mot häleriverksamhet på kommunal mark
- Stärk samarbetet mellan säkerhetsföretag, kommun, socialtjänst och polis
- Skapa trygghet i stadsmiljön – folk ska våga gå till och från jobbet

En företagsvänlig och effektiv stad

Göteborg går bra. Arbetslösheten är låg, fordonsindustrin tar marknadsandelar och tjänstesektorn utvecklas i imponerande takt. Sett till vad företagen tycker om hur det är att driva verksamhet i staden framträder däremot en annan bild. En stad där företagen vantrivs, men ändå lyckas vara framgångsrika. Ett framgångsrikt näringsliv kräver på längre sikt en väl fungerande och en mer serviceinriktad myndighetsutövning.

Den dubbla bilden

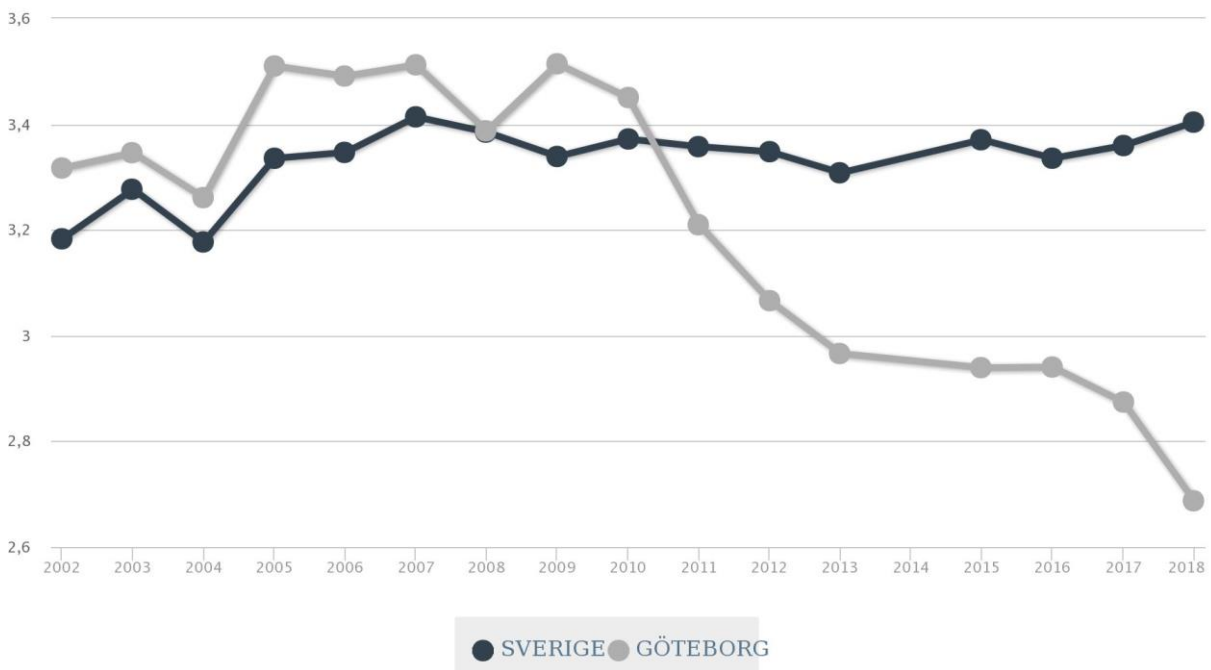
Det går bra för Göteborg. Men inte tack vare – utan trots stadens företagsklimat. Göteborg behöver, oavsett konjunkturläge, långsiktigt hållbara förutsättningar för tillväxt som även skapar förutsättningar för morgondagens företagare och branscher. Ett gott och välfungerande företagsklimat måste vara mer uthålligt än en konjunkturcykel. Göteborg kommer i framtiden att behöva fler företag som Volvo, SKF och Fingerprint. Företagsklimatet bör sätta Göteborg på kartan och stärka stadens attraktionskraft.

Vad tycker företagen?

När Svenskt Näringsliv årligen genomför sin undersökning om det lokala företagsklimatet i Sveriges kommuner, visar resultatet att företagen blir allt nöjdare med de lokala förutsättningarna. Det "sammanfattande omdömet" som företagen ger företagsklimatet i sin kommun är 2018 det högsta sedan undersökningen startade för 20 år sedan. I Göteborg har utvecklingen varit den motsatta. Sedan 2009 har betyget försämrats år för år till att 2018 landa på 2,7 på en 6-gradig skala.

Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i kommunen

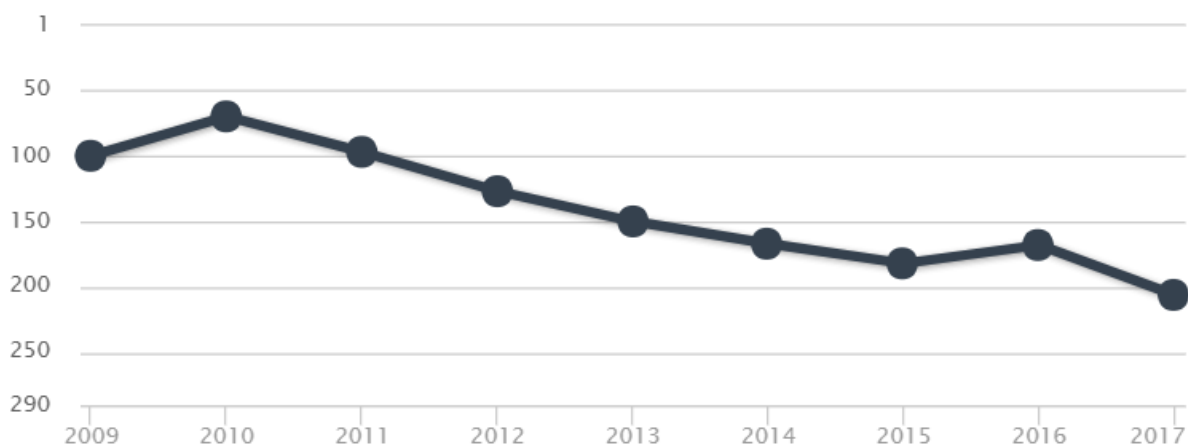
Enkät svar (Företagare)

Trenden för vilket sammanfattande omdöme företagen ger företagsklimatet i Göteborg har också avspeglats i den rankingutveckling staden haft sedan 2009. Samtidigt som många av

kranskommunerna presterar i toppen av kommunerna i Sverige har Göteborg ramlat ner från plats 70 till plats 206, vilket är en mycket bekymmersam utveckling.

Rankingutveckling 2009-2017

Politiskt ledarskap och myndighetsutövning

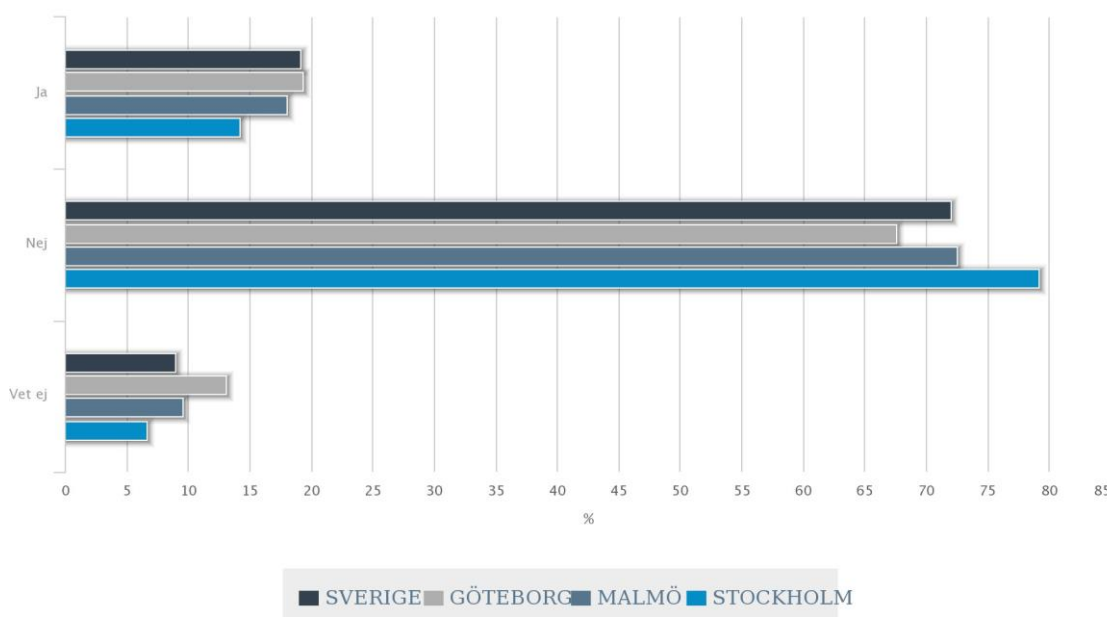
Om inte ledande politiker prioriterar företagens villkor, avspeglar det sig i hela organisationen. Enkätfrågorna i 2018 års undersökning om det lokala företagsklimatet visar tydligt hur företagen upplever den kommunala myndighetsutövningen och attityderna till företagande. Kommunpolitikernas attityder, möjligheten till dialog och kommunens upphandling hamnar långt under snittet i Sverige. Det finns enligt undersökningen ett stort behov av kommunikation, information och en ökad förståelse för företagens villkor.

Tillämpning av lagar och regler	2,6
Kommunpolitikernas attityder	2,5
Tillgång till medarbetare med relevant kompetens	2,5
Tjänstemännens attityder	2,5
Service till företagen	2,4
Dialog med kommunledningen	2,3
Kommunens information	2,3
Upphandling	2,0

Det bristande företagsklimatet får konsekvenser, inte bara för företagen och bilden av Göteborg. I staden har fler företag övervägt att flytta sin verksamhet till en annan kommun med bättre företagsklimat, jämfört med övriga storstadskommuner och övriga Sverige. Det visade 2017 års undersökning om det lokala företagsklimatet där företagen ombads att svara på frågan om den någon gång övervägt att flytta sitt företag till en annan kommun.

Har du övervägt att flytta företaget?

Enkät svar 2017 (Företagare)

Göteborg har stora utmaningar i arbetet med företagsklimat. Den kommunala myndighetsutövningen upplevs varken som effektivt eller serviceinriktad. Det arbete som påbörjat och den strategi som tagits fram är ett steg på rätt väg, men arbetet med att förbättra myndighetsutövningen och effektivisera Göteborg måste vara långsiktigt och tålmodigt för att återvinna företagets förtroende.

Reformförslag för en mer företagsvänlig och effektiv stad

För en mer företagsvänlig och effektiv stad föreslår Svenskt Näringsliv:

- Utarbeta en upphandlingspolicy för färre skalkrav och fler anbud
- Förbättra uppföljningen och kontrollen av kommunens inköp och upphandlingar
- Initiera en dialog och utredning om det låga antalet anbud och dess orsaker
- Inför rutiner för återkommande företagsbesök för kommunstyrelsens ledamöter
- Inför servicedeklarationer vid myndighetsutövning – för långa handläggningstider ska ersättas med lägre avgifter
- Fakturering efter genomförd tillsyn eller kontroll som genomförs av kommunens verksamheter
- Ökad prioritering av företagets verksamheter vid ombyggnation eller trafikomläggningar
- Inför utmaningsrätt av kommunal verksamhet
- Se över kommunala avgifter och taxor för att säkerställa dess proportioner
- Gör fler konsekvensanalyser ur ett näringslivsperspektiv vid kommunala beslut
- Digitalisera och inför fler e-tjänster för en effektivare myndighetsutövning

Säkra kompetensförsörjningen

Rätt kompetens på rätt plats är nödvändigt för välfungerande och effektiva verksamheter. Kompetensförsörjning är därför en viktig fråga för samtliga intressenter. Oavsett bransch, kommun eller företagsstorlek är kompetensförsörjningen idag en stor utmaning för företagen. Vid jämförelser med de andra storstäderna Stockholm och Malmö sticker dessvärre Göteborg ut på ytterligare flera områden.

Göteborg har både svårare att behålla studenter i staden efter examen och att skapa förutsättningar för företagsamma individer. Rekryteringssvårigheter och faktorer kopplade till bostadsbyggande som många företag upplever påverkar stadens kompetensförsörjning. För att vända denna negativa trend krävs reformer, satsningar och insikter. På så sätt kan vi öka sysselsättningsgraden och trygga välfärden.

Samverkan mellan skola och näringsliv

Enligt Svenskt Näringslivs årliga undersökning om lokalt företagsklimat var Göteborg den storstad med lägst betyg på skolans attityder till företagande, där Göteborg fick 3,45 i betyg 2017 när motsvarande betyg var 3,64 i Stockholm och 3,68 i Malmö. För att Göteborgs unga ska kunna ta steget mot eget företagande måste samverkan mellan skola och näringsliv stärkas. Att stärka dialogen och samarbetet kommer att ge fler elever möjligheten att få praktisera på en arbetsplats de är nyfikna på samt utöka studievägledares och elevers kunskap om arbetslivet och företagande i praktiken.

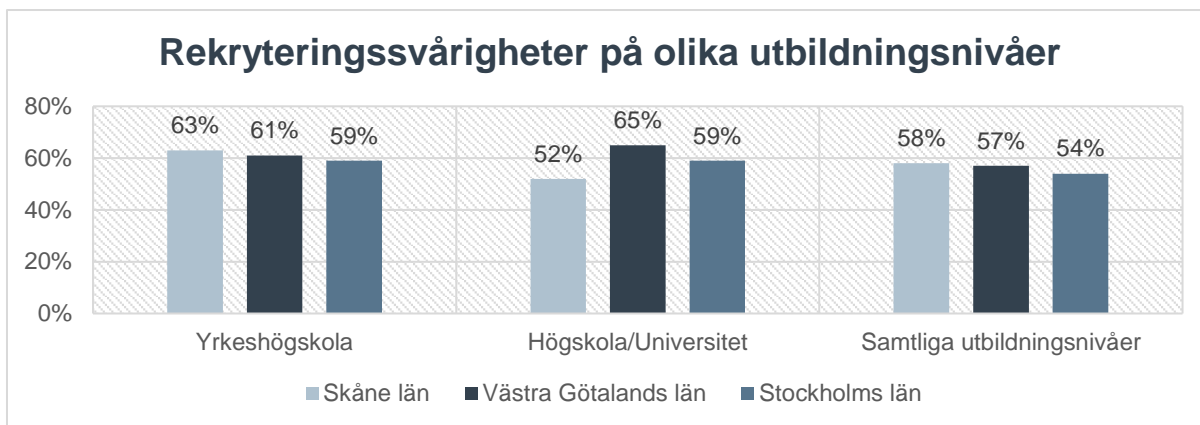
Ung Företagsamhet

Svenskt Näringslivs rapport Företagsamheten från 2018 visar att andelen företagsamma individer i Västra Götaland är 11,7 procent, vilket är lägre jämfört med såväl rikssnittet på 12,3 procent som Skåne och Stockholms län. När det kommer till ungt företagande hamnar dock Västra Götalands län före Skåne, men fortfarande efter rikssnittet och Stockholm. Att ta tillvara på ungas drivkraft och idéer genom att kunskap och praktik är en viktig åtgärd för att öka företagsamheten i framtiden.

Ung Företagsamhet (UF) i gymnasieskolorna är en sådan åtgärd, då elever själva får testa på att driva företag tillsammans i skolan. UF:s rapport "En regional analys av UF-företagare och företagsamhet" från 2015 visar att det finns en betydande variation mellan Sveriges län vad gäller befolkningens företagsamhet, samt att personer som har drivit UF-företag är mer benägna att driva företag senare i livet. Den visar också ett samband mellan generellt liksom UF-alumners företagande och företagsklimatet i kommunen, vilket kan bero på att utbildningen tas bäst tillvara på i kommuner där företagsklimatet är gott och att dessa kommuner lockar till sig företagsamma individer. 2017 års totalranking på företagsklimatet i Göteborg på plats 206 jämfört med Stockholms 123 och Malmös 153 borde därför ses som ett varningstecken.

Rekryteringssvårigheter

I Svenskt Näringslivs Rekryteringsenkät från 2016 i vilken man gjort större jämförelser mellan länen visade sig Västra Götalands län vara det län med störst svårigheter att rekrytera personal med högskole-/ universitetsexamen, vilket är problematiskt med tanke på det stora antalet utbildningsplatser i staden.

Figur 1. Figuren visar de företag som svarat att de haft svårt eller mycket svårt att rekrytera till de olika utbildningsnivåerna i Svenskt Näringslivs Rekryteringsenkät 2016¹².

Förutom svårigheten att rekrytera högskole- och universitetsutbildade finns det även utmaningar i att behålla inflyttade studenter på Göteborgs arbetsmarknad efter examen. Bland storstadsområdena är Stockholm klart bäst på att behålla sina studenter, följt av Malmö och sist Göteborg, se tabell 4.

<i>Andel studenter som stannar efter examen</i>	
<i>Stockholm</i>	65 %
<i>Göteborg</i>	51 %
<i>Malmö</i>	52 %

Tabell 1. Andel inflyttade studenter som stannar kvar i den lokala arbetsmarknaden efter examen.

Ökad efterfrågan på eftergymnasial kompetens

Samma undersökning från 2018 visade att efterfrågan på gymnasie- och yrkesutbildade är störst, samtidigt som företagen upplever störst svårigheter med att rekrytera ur denna grupp. 28 procent har upplevt det som mycket svårt att rekrytera individer som genomgått yrkehögskola och motsvarande 31 procent för de som genomgått ett yrkesförberedande gymnasieprogram.

Den absolut viktigaste bidragande faktorn för rekryteringssvårigheterna uppges vara bristen på rätt yrkeserfarenhet. Skillnaden mellan försökt och lyckats rekrytera har dessutom ökat för samtliga företag under de senaste åren, vilket tyder på större utmaningar.

Behovet av fler bostäder och attraktiva bostäder

Bostäder spelar en central roll för rörligheten på arbetsmarknaden och för kompetensförsörjningen på landsbygden såväl som i staden. I takt med befolkningsökningen i Göteborg och det ökade behovet av bostäder måste det också tillgängliggöras mer byggbar mark. Här måste även processen för tilldelning bli mer transparent för ökad och rättvis konkurrens.

En region som sticker ut med lågt byggande är Storgöteborg där det under 2017 påbörjades ungefär lika många flerbostadshus som i Stormalmö, enligt Boverkets siffror. Detta trots att Göteborgsområdet har betydligt fler invånare. Det förväntas en kraftig ökning av bostadsbyggandet både i år och nästa år, men en stor del av den förväntade ökningen är bostadsrätter, vilket gör den faktiska utvecklingen svårbedömd.

Reformförslag för en välfungerande kompetensförsörjning

För att säkra företagens kompetensförsörjning föreslår Svenskt Näringsliv:

- Stärk samverkan mellan skola och näringsliv
- Alla elever ska ges möjlighet att läsa Ung Företagsamhet
- Bygg ut den kommunala yrkesutbildningen i samverkan med stadens företag
- Tillgängliggör mer byggbar mark och gör processen vid tilldelning mer transparent
- Inför byggherredriven planprocess – för att minska tiden från idé till byggstart
- Minimera antalet kommunala särkrav för att underlätta byggnation
- Bygg fler bostäder för att underlätta kompetensförsörjningen
- Verka för att fler studenter och kompetenser stannar i Göteborg
- Stärk studie- och yrkesvägledarnas koppling till det lokala näringslivet

Mer välfärd för pengarna

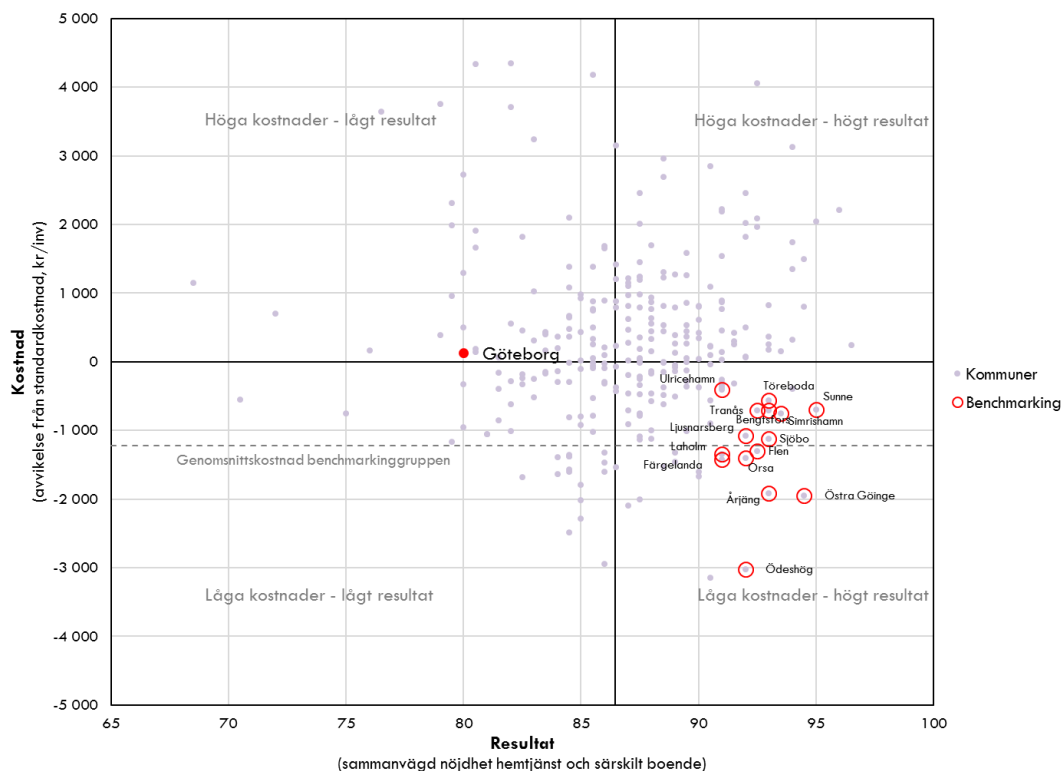
Inom välfärdsfrågorna måste Göteborg ställa sig frågan: vilken roll ska Göteborg stad ha? I dagsläget saknas den valfrihet som de flesta kommuninvånare runt om i Sveriges tar för given. Detta samtidigt som välfärdens kvalitet inte alltid uppnår god kvalitet och exemplen på offentligt slöseri under de senaste åren varit påtagligt många. En kommun måste inte alltid göra allting. Vad ska Göteborg stad verkligen göra och vad kan privata företag göra bättre? För att förbättra förutsättningarna och stärka välfärden måste Göteborg fokusera mer på kärnverksamheten.

Stärk välfärdens kvalitet genom valfrihet

En välfungerande välfärd av god kvalitet är en viktig faktor för att stärka såväl Göteborgs attraktivitet som det lokala företagsklimatet. För många invånare i kommunerna runt om i landet är det möjligt att själv välja vilken utförare man önskar inom välfärdstjänsterna – en verklighet som ännu inte nått Göteborg. För att öka kvaliteten i välfärden behöver fler få frihet genom valfrihet.

Konkurrens är det mest ändamålsenliga styrmedlet för att uppnå produktivets- och effektivitetsutveckling. I en konkurrensmiljö strävar man hela tiden efter att förbättra sig. Det behövs för att attrahera kunder och utveckla verksamheten. Det finns därför skäl att anta att företag och stiftelser ofta kan tänkas gå före i tjänste- och produktivetsutvecklingen. I dagsläget saknar de kommunala verksamheterna i Göteborg konkurrens och incitament till förbättring av verksamheterna. En verklighet som exempelvis avspeglas inom äldreomsorgen genom tabellen nedan:

Kostnads- och resultatjämförelse för äldreomsorgen i Göteborg stad

Göteborgs kommuns äldreomsorg bedrivs till en kostnad som är högre än motiverat. Samtidigt ger den ett lägre resultat än genomsnittet, mätt som brukarnas totala nöjdhet. Skulle kostnaderna sänkas till genomsnittet av landets tio bästa kommunerna inom området skulle det innebära en ekonomisk besparing på 759 miljoner kronor.

Samtidigt saknas förskoleplatser runt om i staden och många är missnöjda med välfärdstjänsternas kvalitet. För att vända trenden behöver göteborgarna få vara med och utveckla välfärden. Genom aktiva val eller att undersköterskor, förskolelärare eller andra får chansen att själva starta verksamheter och förbättra välfärdens kvalitet. Därför behövs mer valfrihet i Göteborg.

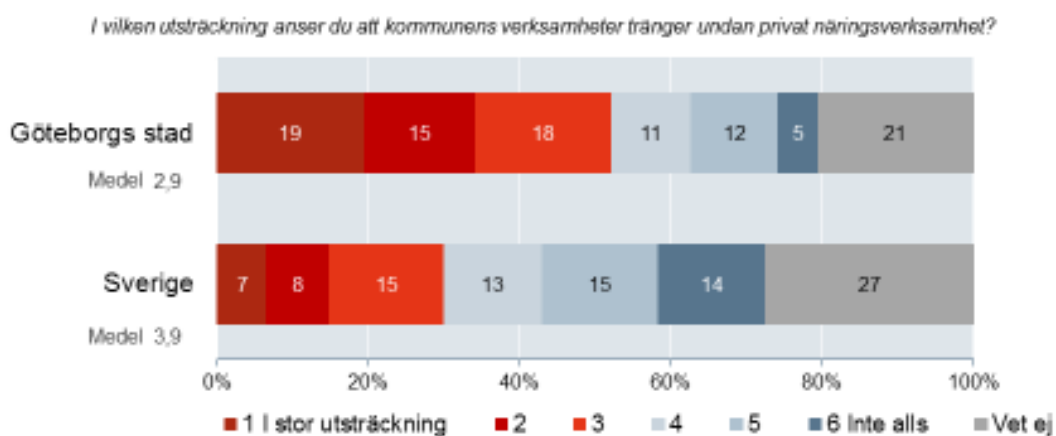
Göteborg och de kommunala bolagen

Göteborg är sverigedandande inom kommunalt företagande. Det exakta antalet bolag förändras emellanåt genom fusioner, ombildningar och avyttringar, men idag finns drygt 90 interna och externa bolag där staden står som hel- eller delägare.

Ibland kan det, om än mer sällan, vara motiverat att bedriva kommunal verksamhet i bolagsform. Problem uppstår dock när de blir för många, tappar i transparens och på ett direkt osunt sätt riskerar att konkurrera med privata företag. De senaste åren råder ingen brist på rubriker och avslöjanden som späder på den negativa bilden av Göteborg - händelser som direkt eller indirekt går att härleda just till de kommunala bolagen.

I årets undersökning om det lokala företagsklimatet ställdes även frågor om i vilken utsträckning företagen i staden anser att kommunens verksamheter tränger undan privat näringsverksamhet då många företag ofta lyfter den osunda konkurrensen.

Konkurrens från kommunens verksamheter

42

Göteborg

Resultatet visar att betydligt fler företag i Göteborg anser att kommunens verksamheter tränger undan privat näringsverksamhet. 19 procent svarade "i stor utsträckning" jämfört med 7 procent i genomsnitt i Sverige.

Många företagare upplever staden som en motspelare istället för en medspelare. Vid bolagsöversynen 2013 signalerade kommunen att verksamheten skulle krympa, men utvecklingen har sedan dess gått åt motsatt håll. Som exempel avser stadens kommunala bolag att miljardsatsa ytterligare genom att bygga hotell, vattenpark och personalstyrkan i koncernen som helhet har enligt årsredovisningen under de senaste två åren vuxit med drygt 250 personer.

Givetvis finns de kommunala bolag som går med vinst men som bekant innebär företagande alltid risker. Den som här står med risken är inte några privata aktieägare, utan alla göteborgare. För om behovet av ett ägartillskott skulle uppstå tas det i slutändan på ett eller annat sätt från den kommunala budgeten.

Sammanblandningen av offentligt och privat är därför problematisk. Göteborg borde istället låta fler riktiga företag satsa, verka och växa med staden som bas. Det är så arbetstillfällen, utveckling och en mer levande stad kan skapas. Låt politiker vara politiker - och företagare vara företagare.

Sänk skatten i Göteborg

Om Göteborgs kommuns kärnverksamheter skulle vara lika effektiva och välskötta som andra kommuner skulle kommunalskatten kunna sänkas med mer än 3 kronor per hundralapp. Motsvarande 12 000 kronor per år för en familj. Det visar en rapporten "Mer välfärd för varje skattekrona i Göteborg" från Svenskt Näringsliv.

Kommunalskatten är något som påverkar alla med en inkomst och är den största utgiften för svenska familjer. Samtidigt har den stor betydelse för kommuners attraktivitet och det lokala företagsklimatet. För det finns inget samband mellan skattesats och kvalitet i de kommunala verksamheterna.

Kostnaderna för de kommunala kärnverksamheterna skiljer sig åt mycket mellan kommunerna i landet. Vi har studerat de sex största områdena förskola, grundskola, gymnasium, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt stöd och service till funktionshindrade, vilka tillsammans utgör omkring tre fjärdedelar av den totala kommunala verksamheten. Om kostnaderna i Göteborg skulle sänkas till genomsnittsnivån för de kommuner som presterar bäst resultat till lägst kostnad, skulle detta innebära en besparing på 2,9 miljarder kronor per år. Det motsvarar en effektivisering på 13 procent.

Visserligen en *teoretisk effektiviseringspotential*, men samtidigt en tydlig indikation på potentialens storlek. Idag har Göteborg betydligt högre skatt än både Stockholm och Malmö vilket påverkar skattebetalarnas beteendemönster. En hög kommunalskatt minskar antalet arbetade timmar i ekonomin, försvårar företagets kompetensförsörjning och hämmar stadens tillväxtpotential.

Göteborgarna borde inte acceptera att varje år betala mer i skatt än andra kommuner – utan att få mer välfärd för pengarna. Minskat slöseri med skattemedel, lägre kommunalskatt och effektivare kärnverksamheter är alla viktiga åtgärder för ett bättre företagsklimat i staden.

Reformförslag för mer fokus på kärnverksamheterna

För ett ökat fokus på kärnverksamheterna föreslår Svenskt Näringsliv:

- Minska antalet kommunala bolag – verksamheternas omfattning ska inte överskrida andra för Göteborg jämförbara kommuner.
- Kommunala bolag som är direkt verksamma på den privata marknaden och snedvrider konkurrensen ska avyttras omedelbart.
- Avyttra delägarskapen i kommunala bolag – i synnerhet utanför kommungränsen.
- Stärk valfriheten för Göteborgarna – inför LOV inom fler sektorer
- Inför LOV inom äldreomsorgen för att öka kvaliteten i verksamhet
- Sänk kommunalskatten för att stärka incitamenten till arbete och företagande
- Kommunen ska ställa tydliga och mätbara kvalitetsmål och –krav med på alla utförare, såväl offentliga som privata.
- Verksamheter som inte uppfyller mål ska på sikt avvecklas
- Utarbeta en långsiktig strategi för att Göteborg inte ska vara i behov av utjämningsbidrag i det kommunala utjämningsystemet.
- Säkerställ konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga utförare i välfärden
- Tillgängliggör mer information om välfärdsutövarnas kvalitet så att patienter, elever och omsorgstagare kan göra än mer informerade val.

40 reformförslag för ett bättre företagsklimat

I detta åtgärdsprogram pekar Svenskt Näringsliv ut vilka reformer som krävs för att Göteborg ska kunna förbättra klimatet för stadens företagare. Nedan sammanfattas förslagen som tidigare redovisats i denna rapport. Åtgärder som i sig inte räcker för att förbättra företagsklimatet, men som hade varit en viktig start på resan mot Sveriges bästa företagsklimat.

Stärk tryggheten för jobbskaparna i Göteborg:

- Upphandla mer trygghetsinvesteringar, exempelvis bevakningstjänster
- Öka möjligheterna till kameraövervakning som brottsförebyggande åtgärd
- Verka för en nationell nolltolerans mot vardagsbrott
- Verka för fler synliga poliser och ordningsvakter på gator och torg
- Stadens butiker ska vara fredade zoner
- Utarbeta en strategi för nolltolerans mot häleriverksamhet på kommunal mark
- Stärk samarbetet mellan säkerhetsföretag, kommun, socialtjänst och polis
- Skapa trygghet i stadsmiljön – folk ska våga gå till och från jobbet

En företagsvänlig och effektiv stad:

- Utarbeta en upphandlingspolicy för färre skallkrav och fler anbud
- Förbättra uppföljningen och kontrollen av kommunens inköp och upphandlingar.
- Verka för att fler företag lämnar anbud i kommunens upphandlingar
- Initiera en dialog och utredning om det låga antalet anbud och dess orsaker
- Inför rutiner för återkommande företagsbesök för kommunstyrelsens ledamöter
- Inför servicedeklarationer vid myndighetsutövning – för långa handläggningstider ska ersättas med lägre avgifter.
- Fakturering efter genomförd tillsyn eller kontroll som genomförs av kommunens verksamheter.
- Ökad prioritering av företagens verksamheter vid ombyggnation eller trafikomläggningar.
- Inför utmaningsrätt av kommunal verksamhet
- Se över kommunala avgifter och taxor för att säkerställa dess proportioner
- Gör fler konsekvensanalyser ur ett näringslivsperspektiv vid kommunala beslut
- Digitalisera och inför fler e-tjänster för en effektivare myndighetsutövning

Säkra kompetensförsörjningen:

- Stärk samverkan mellan skola & näringsliv
- Alla elever ska ges möjlighet att läsa Ung Företagsamhet

- Bygg ut den kommunala yrkesutbildningen i samverkan med stadens företag
- Tillgängliggör mer byggbar mark och gör processen vid tilldelning mer transparent
- Inför byggherredriven planprocess – för att minska tiden från idé till byggstart
- Minimera antalet kommunala särkrav för att underlätta byggnation
- Bygg fler bostäder för att underlätta kompetensförsörjningen
- Verka för att fler studenter och kompetenser stannar i Göteborg
- Stärk studie- och yrkesvägledarnas koppling till det lokala näringslivet

Mer välfärd för pengarna:

- Minska antalet kommunala bolag – verksamheternas omfattning ska inte överskrida andra för Göteborg jämförbara kommuner.
- Kommunala bolag som är direkt verksamma på den privata marknaden och snedvrider konkurrensen ska avyttras omedelbart.
- Avyttra delägarskapen i kommunala bolag – i synnerhet utanför kommungränsen.
- Stärk valfriheten för Göteborgarna – inför LOV inom fler sektorer
- Inför LOV inom äldreomsorgen för att öka kvaliteten i verksamhet
- Sänk kommunalskatten för att stärka incitamenten till arbete och företagande
- Kommunen ska ställa tydliga och mätbara kvalitetsmål och -krav på alla utförare, såväl offentliga som privata.
- Verksamheter som inte uppfyller mål ska på sikt avvecklas
- Utarbeta en långsiktig strategi för att Göteborg inte ska vara i behov av utjämningsbidrag i det kommunala utjämningsystemet.
- Säkerställ konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga utförare i välfärden
- Tillgängliggör mer information om välfärdsutövarnas kvalitet så att patienter, elever och omsorgstagare kan göra än mer informerade val.